

NATUURHISTORISCHE EN ANDERE NOTITIES NATURAL HISTORY AND OTHER NOTES

ISSN 2518-5705

Privé uitgave: H.K. Mienis, Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500, Israël
Privately published: H.K. Mienis, Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500, Israel

Downloadable from: http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

INHOUD-CONTENTS

Voorwoord – Preface	2
Mienis, H.K. & Vaisman, S.: The exotic, southamerican terrestrial flatworm <i>Obama nungara</i> arrived in Israel via the Netherlands	3
Mienis, H.K.: A second sinistral shell of <i>Sphincterochila zonata zonata</i> (Bourguignat, 1853) from Merhav Am, Negev, Israel	9
Mienis, S. & Mienis, H.K.: The Red Sea Striped eel catfish <i>Plotosus</i> <i>lineatus</i> near Palmahim, Israel,.....	11
Mienis, S. & Mienis, H.K.: Sharksuckers <i>Echeneis naucrates</i> attach themselves sometimes to swimmers	12
Mienis, H.K.: Een bevestiging van de aanwezigheid van de Grote clausilia <i>Alinda biplicata</i> op Terschelling, Friesland, the Netherlands	13
Rectifications	16

Voorwoord

Dit 45ste nummer van 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' bevat deze keer vijf korte notities gebaseerd op vondsten, waarnemingen of studies gedaan in Israël en Nederland.

Deze nieuwsbrief is voorlopig gepland als een kwartaal uitgave. Van elk nummer zullen 50 gelijktijdig gedrukte exemplaren verschijnen die voornamelijk bestemd zijn voor bibliotheken van instituten en museums. Elk nummer is ook gratis elektronisch verkrijgbaar via de website van mijn collega en vriend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Hoewel deze uitgave geheel voldoet aan de eisen die de 'Internationale Commissie voor Zoologische Naamgeving' gesteld heeft voor een wetenschappelijk tijdschrift, zullen in dit tijdschrift geen artikelen gepubliceerd worden die van invloed zijn op de naamgeving van een of andere wetenschappelijke eenheid.

Artikelen mogen overgenomen worden mits de schrijver daarover geïnformeerd is en de bron genoemd wordt.

Deze publikatie wordt geïndexeerd in de 'Zoological Record' en heeft een officieel 'International Serial Standard Number' ontvangen: ISSN 2518-5705.

Preface

This 45th issue of 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' contains this time five short notes based on finds, observations or studies made in Israel and the Netherlands.

This newsletter is planned for the meantime as a quarterly. Of each number 50 simultaneously printed copies will appear which are primarily intended for libraries of institutes and museums. Each issue is downloadable free of charge by means of the website of my colleague and friend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Although this publication meets the standards of a permanent scientific journal as stipulated by the 'International Commission for Zoological Nomenclature' no articles will be published in this journal which will influence the nomenclature of a certain taxonomic unit.

Articles may be reprinted on the understanding that the author is informed about it and the source mentioned.

This publication is being indexed in the 'Zoological Record' and has received an official 'International Serial Standard Number': ISSN 2518-5705.

The exotic, southamerican terrestrial flatworm *Obama nungara* arrived in Israel via the Netherlands

Henk K. Mienis¹ & Svetlana Vaisman²

¹ The Steinhardt Museum of Natural History, Israel National Center for Biodiversity Studies, Mollusc Collection Room 309, Tel Aviv University, Klausner 12, IL-6997801
Tel Aviv, Israel

mienis@netzer.org.il

and

² Plant Protection and Inspection Services, Mollusc Department,
Ministry of Agriculture, P.O.B 78, IL-5025002 Bet Dagan. Israel

svetak@moag.gov.il

De exotische, Zuidamerikaanse landplatworm *Obama nungara* arriveerde in Israël via Nederland

Twee keer arriveerde in Israël planten uit kwekerijen in Nederland die besmet waren met exotische landplatwormen uit Zuid Amerika. De platwormen behoorden tot *Obama nungara*, een soort die op dit moment beschouwd wordt als een van de meest schadelijke platwormen die in kwekerijen kunnen voorkomen.

Since 1978 the senior author (HKM) was working closely together with Dr. Shmuel Moran of the Plant Protection and Inspection Services at the Ministry of Agriculture in Bet Dagan. Dr. Moran was not only monitoring damage caused by mammals and birds to agriculture in Israel but also the role snails played in agriculture. Until 1999 snails were regularly received for study either in the Mollusc Collection of the Hebrew University in Jerusalem or urgent samples were brought to the authors private address in kibbutz Netzer Sereni.

When the author also started to work at the Mollusc Collection of the Tel Aviv University (now the Steinhardt Museum of Natural History and the Israel National Center for Biodiversity Studies) the process of identifications of snail species was shifted to Tel Aviv. Mrs. Svetlana Vaisman was allowed to spend the necessary time in the Mollusc Collection of the University. Since that time snail and slug species recovered from national and international shipments were identified at the University and studied by Mrs. Vaisman. Today Mrs. Vaisman studies first the material and the results are being checked by HKM at the SMNH.

During all these years we were almost exclusively involved with the study of terrestrial and fluviatile molluscs. Only recently we were involved also with two samples of non-molluscs.

On 11 February 2024 we found among the molluscs a vial PPIS 869 containing a worm-like animal which had been found on cuttings of *Hydrangea*. They had arrived from a nursery in the Netherlands. The material was identified in the office of the PPIS at Bet Dagan as belonging to a tropical blood leech which maybe an important discovery.

On 19 January 2025 we received sample PPIS 964. It consisted again of a worm like animal which had been collected from cuttings of *Astilbe* which had arrived also from the Netherlands, but from a quite different nursery.

Since the wormlike animal looked the same like the previous one but somewhat smaller, both samples were this time sent to the Tel Aviv University for a check. To the surprise of the senior author the worms were indeed considered to belong to the same species

not related at all to a blood leech. In fact they represent terrestrial flatworms of which quite a number of species had been found so far in gardens, parks and nurseries in Israel (Mienis, 1976, 1986, 2015, 2016a-c, 2017, 2019, 2022a-b, 2023; Mienis & Mienis, 2019 & 2024).

The current species is a rather broad one, but the anterior part is rather pointed. At both sides it shows close to the creeping sole a row of single eyes, towards the center of the animal they turn into more numerous rows of eggs.

While crawling it moves the anterior part upwards and from left to right. However, it does not catch anything because the "mouth" is situated halfway the worm in the center of the ventral side. From there it can press a pharynx into the body of a wormlike victim from which it sucks the body fluids.

Specimens are usually of a honey-brown color, like the one in Fig. 1, which originated from Great Britain. But both animals which arrived with the flower cuttings showed a very fine pattern of black stripes and dots on a white background like the ones in Fig. 2, and in addition they showed a continuous white stripe along the middle of the length of the worm. Since both flatworms were preserved in 96% ethanol for eventual follow up research, we have given the preference to show better preserved specimens in this note.

The specimens encountered in the shipments belonged without any doubt to *Obama nungara* Carbayo, Álvarez-Presas, Jones & Riutort, 2016, Family Geoplanidae, a species originally living in South America (Brazil and Argentina). Currently it is considered one of the most common invasive terrestrial flatworms in Europe (see also Ngrete *et al.*, 2020).

Fig. 1: *Obama nungara*, a terrestrial flatworm originally living in South America, but currently a common invasive species in Europe

Figs. 2a-b: Black morph of *Obama nungara* as collected on the Indian Ocean Island La Réunion
Upper Photograph: R. Bretzner, Lower Photograph: R. Hoarau

Distribution

Since *Obama nungara* might become a common invasive species in Israel, countries from where it has been reported already are listed.

Natural distribution

Argentina (Carbayo *et al.*, 2016)

Brazil (Carbayo *et al.*, 2016)

Extra-territorial distribution

AFRICA

La Réunion (Justine *et al.*, 2022);

EUROPE

Austria (Justine *et al.*, 2022; Glaw *et al.*, 2024);

Belgium (Soors *et al.*, 2019);

Croatia (Mori *et al.*, 2023);

Czech Republic (de Waart *et al.*, 2025)

France (Justine *et al.*, 2020; Noël *et al.*, 2025);

Germany (Kutschera & Ehnes, 2021a-b; Justine *et al.*, 2022; Glaw *et al.*, 2024);

Greece (Mori *et al.*, 2023);

Hungary (Lazányi *et al.*, 2024);

Ireland (Justine *et al.*, 2020);

Italy (Justine *et al.*, 2020);

Malta (Cilia, 2024);

The Netherlands (Thunnissen *et al.*, 2022; De Waart & Thunnissen, 2023; de Waart *et al.*, 2025)

Portugal (Justine *et al.*, 2020); including Madeira (Justine *et al.*, 2020) and Azores Islands (Lago-Barcia *et al.*, 2020);
 Slovakia (Čapka & Čejka, 2021);
 Slovenia (Mori *et al.*, 2023);
 Spain (Justine *et al.*, 2020; Noël *et al.*, 2025);
 Sweden (Lansstyrelsen.se, 2024; de Waart *et al.*, 2025);
 Switzerland (Justine *et al.*, 2020);
 Turkye (Mori *et al.*, 2023);
 United Kingdom (Justine *et al.*, 2020);

Food

Obama nungara is a predator of earthworms, molluscs and other flatworms (Soors *et al.*, 2019; Kutschera & Ehnes, 2021b) and therefore it is a potential threat for the biodiversity of soils.

Acknowledgements

We like to thank buglifeorg.uk for the inclusion of their photograph in this article and also R. Bretzner and R. Hoarau (both La Réunion) for their photographs of *Obama nungara*.

References

- Čapka, J. & Čejka, T., 2021. First record of *Obama nungara* in Slovakia (Platyhelminthes: Geoplanidae). *Biodiversity & Environment*, 13 (2): 41-44.
- Carbayo, F., Álvarez-Presas, M., Jones, H.D. & Riutort, M., 2016. The true identity of *Obama* (Platyhelminthes: Geoplanidae) flatworm spreading across Europe. *Zoological Journal of the Linnean Society*, 177 (1): 5-28.
- Cilia, D.P., 2024. On the occurrence of the invasive terrestrial flatworm *Obama nungara* Carbayo, Álvarez-Pfresas, Jones & Riutort, 2016 (Platyhelminthes Geoplanidae) in the Maltese Islands. *Naturalista Siciliano*, S. IV, 48 (1) 35-40.
- De Waart, S. & Thunnissen, N., 2023. Uitheemse landplatwormen in Nederland – Een aanvullende verkenning. 68 pp. Minyoo Advies.
- De Waart, S., Thunnissen, N. & Sluys, R. 2021. Nieuwe vondsten van exotische landplatwormen, waaronder vijf nieuwe soorten voor Nederland (Platyhelminthes: Geoplanidae). *Nederlandse Faunistische Mededelingen*, 56: 15-27.
- De Waart, S., Vanhove, M., Kmentová, N. & Justine, J-L., 2025. Going Dutch: Invasion pathways and current European distribution of non-native land flatworm species belonging to Geoplaninae and Bipaliinae with focus on the Netherlands. *Arphapreprints*, e146092: ?? pp.
- Glaw, F., Mass, R., Glaw, T. & Schreiner, J., 2024. Non-native terrestrial planarian species in Germany and Austria, with first locality records of *Caenoplana variegata* for both countries. *Spixiana*, 47 (1): 113-118.
- Justine, J-L., Marie, A.D., Gastineau, R., Fourcade, Y. & Winsor, L., 2022. The invasive land flatworm *Obama nungara* in La Réunion, a French island in the Indian Ocean, the first report of the species for Africa. *Zootaxa*, 5154 (4): 469 – 476.
- Justine, J.-L., Winsor, L., Gey, D., Gros, P. & Thévenot, J., 2020. *Obama* chez moi! The invasion of metropolitan France by the land planarian *Obama nungara* (Platyhelminthes, Geoplanidae). *PeerJ*, 8: e8385.
- Kutschera, U. & Ehnes, I., 2021a. *Obama nungara*: a flatworm from South America invades Germany. *Science* 372/581, E-Letter May 12, 1-2.

Kutschera, U. & Ehnes, I., 2021b. Invasive tropische Landplanarie *Obama nungara* in Deutschland : Verhalten und Beutespektrum. *Biologie in unserer Zeit*, 51: 324-325.

Lago-Barcia, D., González-López, J.R. & Fernández-Álvarez, F.Á., 2020. The invasive land flatworm *Obama nungara* (Platyhelminthes: Geoplanidae) reaches a natural environment in the oceanic island of São Miguel (Açores). *Zootaxa*, 4830 (1): 197-200.

Lansstyrelsen.se, 2024. Invasiva plattmasken *Obama nungara* upptäckt i Skåne. <https://www.lansstyrelsen.se>

Lazányi, E., Boll, P., Páll-Gergely, B., Janka, S, Szeder, K.H. Turóci, Á. & Katona, G., 2024. First records of alien land planarians (Platyhelminthes: Geoplanidae) in Hungary. *Zootaxa*, 5403: 592-596.

Mienis, H.K., 1976. The land planarian *Bipalium kewense* in Israel. *Israel Journal of Zoology*, 25: 71.

Mienis, H.K., 1986. A landplanarian feeding on *Eopolita protensa jebusitica*. *Levantina*, 61: 668.

Mienis, H.K., 2015. Terrestrial flatworms in Israel, 1: Finds of *Bipalium kewense*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 8: 6-8.

Mienis, H.K., 2016a. Terrestrial flatworms in Israel, 2: Finds of *Caenoplana coerulea*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 9: 3-5.

Mienis, H.K., 2016b. Terrestrial flatworms in Israel, 3. Finds of *Rhynchodemus* cf. *sylvaticus* (Tricladida, Continenticola, Geoplanoidea, Geoplanidae). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 10: 3-5.

Mienis, H.K., 2016c. Terrestrial flatworms in Israel, 4: Finds of *Microplana* cf. *terrestris* (Tricladida, Continenticola, Geoplanoidea, Geoplanidae). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 12: 7-9.

Mienis, H.K., 2017. Terrestrial flatworms in Israel, 5: Finds of *Parakontikia ventrolineata* (Tricladida, Continenticola, Geoplanoidea, Geoplanidae). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 13: 5-6.

Mienis, H.K., 2019a. Terrestrial flatworms in Israel, 6: an overlooked old find of *Bipalium kewense* and *Rhynchodemus* cf. *sylvaticus*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 22: 10.

Mienis, H.K., 2019b. Terrestrial flatworms in Israel, 8. The first find of the exotic land planarian *Bipalium adventitium*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 24:14-16.

Mienis, H.K., 2022a. Terrestrial flatworms in Israel, 9. On the presence of an unidentified species of *Microplana* or *Rynchodemus*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 33: 13-15.

Mienis, H.K., 2022b. Terrestrial flatworms in Israel, 10. Additional records concerning *Caenoplana coerulea*, *Rynchodemus sylvaticus* and an unidentified *Microplana* or *Rynchodemus* species. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 35: 6-9.

Mienis, H.K., 2023. A placemat with pictures of some invertebrates living in kibbutz Netzer Sereni. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 37: 3-7.

Mienis, H.K. & Mienis, D., 2019. Terrestrial flatworms in Israel, 7. Additional records of *Caenoplana coerulea* and *Microplana* cf. *terrestris*. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 24: 9-10.

Mienis, H.K. & Mienis, D., 2024. Return of the Shovel-head flat worm *Bipalium kewense* in kibbutz Netzer Sereni, Israel. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 44: 8-10.

Mori, E., Touloupakis, E., Viviano, A. & Maza, G., 2023. Opening a gate to shade some light: alien land planarians in the Eastern Mediterranean and Northern Africa. *Zootaxa*, 5319 (2): 295-300.

Negrete, L., Lenguas Francavilla, M., Damborenea, C. & Brusa, F. 2020. Trying to take over the world: Potential distribution of *Obama nungara* (Platyhelminthes: Geoplanidae), the Neotropical land planarian that has reached Europe. *Global Change Biology*, 26 (9): 4907-4918.

Noël, S., Fourcade, Y., Roy, V., Bonnet, G. & Dupont, L., 2025. Population dynamics of the exotic flatworm *Obama nungara* in an invaded garden. *Ecology and Evolution*, 1-10.

Soors, J., van den Neucker, T., Halfmaerten, D., Neyrinck, S. & de Baere, M., 2019. On the presence of the invasive planarian *Obama nungara* (Carbayo, Álvarez-Presas, Jones & Riutort, 2016) (Platyhelminthes: Geoplanidae) in an urban area in Belgium, *Belgian Journal of Zoology*, 149 (1): 43-47.

Thunnissen, N.W., de Waart, S.A., Collas, F.P.L., Jongejans, E., Hendriks, A.K., van der Velde, G., & Leuven, R.S.E.W., 2022. Risk screening and management of alien terrestrial planarians in the Netherlands. *Management of Biological Invasions*, 13 (1): 81-100.

**A second sinistral shell of *Sphincterochila zonata zonata* (Bourguignat, 1853)
from Merhav Am, Negev, Israel**

Henk K. Mienis

National Natural History Collections, Mollusc Collection,
Berman Building Room 119, Hebrew University of Jerusalem,
Edmond J. Safra Campus, IL-9190401 Jerusalem, Israel
mienis@netzer.org.il

**Een tweede linksgewonde exemplaar van *Sphincterochila zonata zonata* (Bourguignat, 1853)
van Merhav Am, Negev, Israël**

Een tweede linksgewonde exemplaar van *Sphincterochila zonata zonata* is hier vermeld van de Negev in Israël waar het was gevonden door Dar Ben-Nathan nabij Merhav Am. Vijf linksgewonden *Sphincterochila* exemplaren van normaal vier rechtsgewonden soorten zijn mij nu bekend vanuit Israël.

In the National Mollusc Collection of the Hebrew University of Jerusalem Netta Shamir is currently cataloguing part of the terrestrial and fluviatile mollusc collection of Dar Ben-Nathan.

Before she started working on that collection the author had taken already some shells of the genus *Sphincterochyla* from it. It consisted of a small sample of *Sphincterochila zonata zonata* (Bourguignat, 1853) which had been collected by Dar Ben-Nathan near Merhav Am between Yeruham and kibbutz Sede-Boqer on 15 October 2018.

Among the specimens belonging to that sample was one (HUJ MOL 70144) which turned out to be a sinistral one i.e. it was sinistrally coiled instead of dextrally (Fig. 1). It had a height of 15.60 mm and a width of 22.42 mm. In these measurements it was lower than the previous one: 17.76 mm, but distinctly wider than the previous one which measured 20.93 mm.

Five sinistral specimens of the family Sphincterochilidae, belonging to four different species are now known from Israel:

Sphincterochila cariosa (Olivier, 1804): Israel, Nahal Kesalon, leg. J. Heller, 1986 (Mienis, 1987 & 1992). This specimen was mislaid in Heller's room and was never found again in de collection.

Sphincterochila fimbriata (Bourguignat, 1852): Israel, road-cut of the north-side of route 31, 4.5 km west of the junction with route 80, SW of Tel Arad, leg. G.A. Goodfriend, 10 May 1988 (HUJ 2546) (Mienis, 1993).

Sphincterochila prophetarum (Bourguignat, 1852): west bank of a wadi, ca. 300 m west of route 40, 9 km south of the junction with route 211, Ramat Boqer, leg. G.A. Goodfriend, 10 May 1985 (HUJ 2545) (Mienis, 1993).

Sphincterochila zonata zonata (Bourguignat, 1853): Iris Reserve area near Dimona, leg. B.R. Krasnov & G.I. Shenbrot, 21 August 1998 (SMNH MO 69919) and Merhav Am, leg. Dar Ben-Nathan, 15 October 2018 (HUJ MOL 70144).

Fig. 1. *Sphincterochila zonata zonata* (Bourguignat, 1853): abnormal sinistrally coiled shell from Merhav Am, Negev, Israel (Photo: Oz Rittner)

Acknowledgement

I like to thank Dar Ben-Nathan for donating the collection to the Hebrew University of Jerusalem and Oz Rittner (the Steinhardt Museum of Natural History, Tel Aviv University) for his excellent photographs.

References

- Mienis, H.K., 1987. *Sphincterochila cariosa* forma *sinistrorsa*: found and lost again. Bulletin de la Société Internationale de Conchyliologie, 9 (3) : 25.
- Mienis, H.K., 1992. A correction concerning *Sphincterochila cariosa* forma *sinistrorsa* Bulletin de la Société Internationale de Conchyliologie, 14 (2): 11.
- Mienis, H.K., 1993. A sinistral specimen of *Sphincterochila fimbriata* and *Sphincterochila prophetarum* from the Northern Negev, Israel. Bulletin de la Société Internationale de Conchyliologie, 15 (3): 13-14.
- Mienis, H.K. & Rittner, O., 2012. A first record of a sinistral *Sphincterochila zonata* from the Iris Reserve near Dimona, Negev, Israel. Triton, 34-35.

The Red Sea Striped eel catfish *Plotosus lineatus* near Palmahim, Israel

Shai Mienis & Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL 7039500 Israel

shayshoo@gmail.com & mienis@netzer.org.il

De Gestreepte koraalmeerval *Plotosus lineatus* uit de Rode Zee nabij Palmahim, Israël

De Gestreepte koraalmeerval komt oorspronkelijk uit de Rode Zee maar leeft sinds 2016 in het oostelijk deel van de Middellandse Zee. Langs de Middellandse Zee kust van Israël komt deze koraalmeerval heel algemeen voor. Volwassen exemplaren zijn min of meer donkerbruinachtig gekleurd met twee overlangse witte strepen. Juvenile exemplaren zijn veel donkerder gekleurd en vormen meestal ballen van tientallen exemplaren om indruk te maken op andere soorten in de omgeving. De Gestreepte koraalmeerval is erg giftig. Een gezaagde giftige stekel bevindt aan het begin van de rugvin en aan elk van de borstvinnen.

Fig. 1: Ball of young Striped eel catfishes *Plotosus lineatus*
(Photo: Shai Mienis)

Since 2016 the Striped eel catfish *Plotosus lineatus* has moved from the Red Sea to the Eastern Mediterranean Sea. The fishermen in that area of the Mediterranean are not so glad with that invasive species because it is a rather small species and it is known as a rather venomous one. The venom glands are located at the base of the dorsal and pectoral spines (Golani, Öztürk & Başusta, 2006). Young fish hatching from the eggs form round balls in order to impress other species living in the same area.

Reference

Golani, D., Öztürk, B. & Başusta, N., 2006. Fishes of the Eastern Mediterranean. 259 pp. Turkish Marine Research Foundation, Istanbul.

Sharksuckers *Echeneis naucrates* attach themselves sometimes to swimmers

Shai Mienis & Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

shayshoo@gmail.com & mienis@netzer.org.il

Remora's of Zuigbaarzen *Echeneis naucrates* hechten zich soms ook aan zwemmers

Remora's of Zuigbaarzen hechten zich meestal aan haaien en andere grote vissen, soms ook aan zeeschildpadden. Het komt minder voor dat deze vissen zich aan zwemmers hechten ofschoon dit zo nu en dan geregeld gebeurt in de omgeving van Palmahim, waarbij zij zich hechten zowel aan duikpakken als aan de blote huid.

Fig. 1: Sharksucker *Echeneis naucrates* made a mistake and attached itself to a swimmer off the Mediterranean coast in Palmahim, Israel
Photo Shai Mienis

Remoras or Sharksuckers *Echeneis naucrates* attach themselves to large fishes (especially sharks) and turtles and in such situations they feed on ectoparasites which are scraped from the body of the host by the lower jaw (Golani, Öztürk and Başusta, 2006). In addition they feed on free-swimming organisms.

Less known is the fact that they attach themselves also to swimmers. This happens for example now and then in the Mediterranean Sea off Palmahim, Israel. They attach themselves not only to swimmers and divers in packs but also to the bare skin of swimmers.

Reference

Golani, D., Öztürk, B. & Başusta, N., 2006. Fishes of the Eastern Mediterranean. 259 pp. Turkish Marine Research Foundation, Istanbul.

Een bevestiging van de aanwezigheid van de Grote clausilia *Alinda biplicata* op Terschelling, Friesland, the Netherlands

Henk Mienis

Kibboets Netzer Sereni, iL-7039500 Israël

mienis@netzer.org.il

A confirmation of the presence of the Two lipped door snail *Alinda biplicata* on Terschelling, Friesland, the Netherlands

The presence of the Two lipped door snail or Thames door snail *Alinda biplicata* on Terschelling is here confirmed. A small population lives on a garden wall in the Oosterbuurtstraat in West-Terschelling. At another part of the same garden wall the Sand snail *Theba pisana* is living. That is another species considered a recently introduced one on this Wadden Sea island.

In de laatste 20 jaar zijn op Terschelling zo'n dozijn nieuwe landslakken aangetroffen. De laatste: de Grote clausilia *Alinda biplicata*, werd door Marten van Straten (Ulrum, Groningen) op 17 februari 2024 twee keer van een vindplaats in West-Terschelling ingevoerd op de website: <https://waarneming.nl/fieldwork/observations/daylist/> . De eerste keer werden 10 exemplaren vermeld en een foto, de tweede keer had hij 23 exemplaren verzameld. Als vindplaats beschreef hij een muurtje van een tuin in de Oosterbuurtstraat in West.

Deze interessante vondst werd ook kort door hem beschreven in Spirula (van Straten, 2024). Het bleek dat de Grote clausilia tot nog toe slechts van een ander Waddeneiland gerapporteerd was geworden namelijk van Ameland (Jansen, 2016; van Lente, 2017; de Bruyne *et al.*, 2021).

Op 6 oktober bracht ik een bezoek aan de vindplaats van de Grote clausilia in West-Terschelling. Deze bevindt zich in de Oosterbuurtstraat 25 en vormt deel uit van "Huis Cornelis". De eigenlijke vindplaats bestaat uit een laag tuinmuurtje (59 cm hoog) dat parallel loopt aan de weg over een lengte van ongeveer 16 m. Levende exemplaren grazen de korstmossen af die op het muurtje groeien.

Volgens de uitvoerige studie van de biologie van de Grote clausilia uitgevoerd in Polen (Maltz & Sulikowska-Drozd, 2012) is het een soort waarvan de eitjes in de uterus bewaard worden en tot ontwikkeling komen als kleine jonge slakjes met een hoogte van de slakkenhuisjes van 1-1.6 mm. Een dergelijke ovoviviparity vindt het gehele jaar plaats maar vertoont toppunten in lente en herfst. De jonge slakjes worden volwassen na 20-56 weken, maar pas 5-6 maanden na het bereiken van de totale hoogte van de huisjes gaan ze zelf over tot vermenigvuldiging. In het laboratorium bereikte de Grote clausilia een leeftijd tussen de 4 en 6 jaar.

Naast de Grote clausilia komen op het muurtje in West-Terschelling op zijn minst ook Segrijnslakken *Cornu aspersum*, Zwartgerande tuinslakken *Cepaea nemoralis* en Kelder-slakken *Oxychilus cellarius* voor.

Hoe de Grote clausilia op Terschelling is aangekomen zal wel altijd een raadsel blijven. In de laatste jaren is echter gebleken dat vreemde Clausilia's vaak aanwezig zijn in opslag plaatsen van natuursteen op en nabij begraafplaatsen en op plaatsen waar natuursteen verkocht wordt voor gebruik in tuinen (Rosenbauer, 2011; Bronne & Delcourt, 2024; Neckheim, 2024).

Onmiddellijk ten oosten van dit huis vindt de verbouw/verduurzaming van de Tonnenloods Terschelling plaats. Hierdoor kon de oostzijde van Oosterbuurtstraat 25 niet op de aanwezigheid van Grote clausilia geïnspecteerd worden.

Aan de westzijde van de tuin werd op de daar aanwezige muur geen Grote clausilia's aangetroffen. Langs de voet van de muur loopt een ongeveer 1 meter brede strook van braakliggend grond. Het staat daar vol met achtergelaten aanhangwagentjes en meestal staat daar ook een lang parkeerder half in het nog al stekelige gewas. Het is heel onplezierig om daar een onderzoek uit te voeren. In elk geval komen daar ook veel Segrijnslakken en Zwartgerande tuinslakken voor, een enkele Grofgeribde grasslak *Xeroplexa intersecta* en Haarslak *Trochulus hispidus* en tot mijn verrassing ook een levende volwassen Zandslak *Theba pisana* en diverse lege huisjes van deze exotische soort uit het Middellandse Zee gebied.

Op 9 oktober heb ik de vindplaats nogmaals bezocht. Toen had iemand het smalle voetpad langs het muurtje met een bezem schoongemaakt. Slechts enkele lege huisjes werden daar nog aangetroffen. Levende exemplaren hingen echter nog aan het muurtje. Ik weet niet of het vuil inclusief de huisjes van de Grote clausilia op deze wijze verwijderd zijn en in een afvalcontainer terecht zijn gekomen of dat het gewoon gedumpt werd aan de westzijde van de tuin. In dat geval kan men in de nabije toekomst deze interessante soort ook langs de westzijde van de tuin langs de muur verwachten.

In elk geval schijnt op dit moment een welvarende populatie van deze linksgewonden landslak in West-Terschelling aanwezig te zijn.

Fig. 1: De Grote clausilia *Alinda biplicata* – hoogte 14.7 mm (Foto: Oz Rittner)

Door de slanke, hoge vorm van het slakje wordt deze en andere clausilia's in Nederland ook wel raketjes genoemd, terwijl in het verleden ook de naam Grote spoelhoren gebruikt werd voor *Alinda biplicata* (Gittenberger *et al.*, 1984). De Grote clausilia kan een hoogte bereiken van 18-19 mm, maar de Terschellingse populatie bestaat uit relatief kleine exemplaren, waarvan de hoogte varieert tussen de 14 en 16 mm (SMNH MO 1014701).

Dankzegging

Zoals gewoonlijk gaat mijn dank uit naar mijn collega Oz Rittner (the Steinhardt Museum of Natural History, Tel Aviv University) voor zijn uitstekende foto's van de Terschellinger Grote clausilia.

Geraadpleegde literatuur

Bronne, L. & Delcourt, J., 2024. The find of six species new to Belgium highlights the role of the stone trade as a pathway for non-native land snails (Gastropoda: Stylommatophora). *Belgian Journal of Zoology*, 154: 11-30.

De Bruyne, R., Bruins, B. & Eikenboom, J., 2021. Wel of geen raketten op de Waddeneilanden. *Zoekbeeld*, 1 (2): 29-31.

Gittenberger, E., Backhuys, W. & Ripken, Th.E.J., 1984. *De landslakken van Nederland*. 2de Ed. 184 pp. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.

Jansen, B. [E.A.], 2016. *Veldgids slakken en mossels – land en zoetwater*. 2de Ed. 272 pp. KNNV Uitgeverij Zeist.

Maltz, T.K. & Sulikowska-Drozd, A., 2012. Life history of *Alinda biplicata* (Montagu, 1803) (Gastropoda: Pulmonata: Clausiliidae) based on five-year laboratory observations. *Annales Zoologici (Warszawa)*: 62 (4): 789-807.

Mienis, H. [K.], 2024. Bevestiging van de aanwezigheid van de Grote clausilia. *Rinkelbollen*, 2024 (4): 5.

Neckheim, C.M. [T.], 2024. Over het voorkomen van *Lacinaria plicata* (Draparnaud, 1801) en *Hygromia limbata* (Draparnaud, 1804) in Nederland. *Spirula*, 441: 6-8.

Rosenbaur, A., 2011. Vorkommen südeuropäischer Schneckenarten in Steinmetzbetrieben. *Mitteilungen der Deutschen Malakozoologischen Gesellschaft*, 85: 27-34.

Van Lente, I., 2017. De Grote clausilia leeft op Ameland. *Zoekbeeld*, 7 (1): 9.

Van Straten, M.L., 2024. Grote clausilia *Alinda biplicata* (Montagu, 1803) nieuw voor Terschelling. *Spirula*, 439: 28-29.

Rectifications

De vorige aflevering van "Natuurhistorische en Andere Notities" bevat helaas enkele fouten die hier gerespectueerd worden/The previous issue of "Natural History and Other Notes" contains unfortunately several mistakes, which are here corrected.

-H.K. Mienis & D. Mienis, 2024. Return of the Shovel-head flat worm *Bipalium kewense* in kibbutz Netzer Sereni, Israel.

The common name for *Bipalium kewense* is not the Shovel-head flatworm but of course the Hammer-head flatworm.

On page 10 the Blue land planarian is unfortunately called *Coenoplana kewense*. This should be of course *Coenoplana coerulea*.

-H.K. Mienis, 2024. An interesting heavy shell from the chalcolithic site of 'En Besor D, N.W. Negev, Israel.

Although the discussed shell *Stramonita haemastoma* forma *consul* was found in a box containing shells from the Red Sea collected by Dr. Uri J. Bar-Zeev, the chalcolithic shell from 'En Besor D had been collected by Dr. Or Eliason, at that time Ph.D.-student at the Weizmann Institute of Science in Rehovot.